

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 10 k.
Negyedévre ..... 3 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 13. szám.

Nagyvárad.

Szombat 1914. január 17

Nemzetiségi kérdés — Gazdasági szempont.

Az újabb időben ismét sürűbben esik szó a nemzetiségi kérdéstről. A napilapok állandóan közlik, hogy a kormány tárgyal a nemzetiségi vezérekkel és a tárgyalások eredményei a nemzetiségeknek adandó bizonyos kedvezmények lesznek.

Kétségtelen, hogy a nemzetiségi kérdés az utóbbi időben nagyon égetővé vált s ennek megoldása elodázhatlan. A magyar népet egy mindig erősödő gyűrű veszi körül, amely különös erőre kapott a Balkán államok legutóbbi győztes harcai folytán. Az a téves felfogás lett urrá a nemzetiségi lakosság körében, hogy ők most már mindent merhetnek, hogy ők ma már legalább is egyenrangú tényezők lettek azokkal, akiknek Magyarország földjéhez ezeréves történelmi múlt és a szentesített törvények alapján legtöbb joguk van t. i. a magyaroknak. Innen magyarítható az, hogy a közvéleményben táplálékot nyerhetett a nemzetiségekkel való alkudozás, paktumkötés sürűn felbukkanó hire.

Pedig hát a nemzetiségi kérdést paktumokkal megoldani nem lehet. 1848-ban Windischgrätz herceg azt mondta a jog törvény és igazság alapján álló magyar küldöttségnek: Lázadókkal nem alkuszom. Meny nyivel jogosabban mondhatjuk mi mindenkinek, aki itt Magyarországon akár oláhnak, akár tótnak, akár szerbnek, akár németnek vallja magát s ez alapon akár kivételes jogokat vagy engedményeket: Lázadókkól nem alkuszunk. Az ilyen

engedményekre, kivételes elbánásra vágyók nem állanak tételes törvényeink alapján. Ők ebben a hazában maguk részére külön hazát akarnak teremteni, tehát az ország szétforgácsolására törekszenek, ami szerintünk nagyobb bűn, mintha ugyanezt külső ellenség akarná megeselekedni.

A nemzetiségi kérdés kezelésénél a hibát mindig ott követjük el, hogy elősmerjük ennek a forgalomnak létezését: nemzetiségi vezér. Ilyesmi nincs. Van nemzetiségi izgató, egyik talán hangosabb szavu, mint a másik, de vezér nincs. Kiadott nekik vezéri mandátumot? Senki.

A legtöbb nemzetiségi vezér zsiros pörökre vágyó fiskális, vagy pénzintézetének nagyobb nyereséget biztosítani akaró bankdirektor, akire vezéri méltóságot a nép maga egyáltalán nem ruházott. Az elégedetlenség folytonos szításával jutottak némi kivételesebb szerepkörhöz, de bizony a gyapjút épügy lenyirják a saját nyájukról, mint bármely idegen, tegyük fel, a magyar birkákról.

A nemzetiségi kérdés megoldása szerintünk úgy volna elérhető, ha a nemzetiségek részére mi magunk nevelnénk vezéreket, még pedig oly vezéreket, akik nem csak zsiros ügyvédi honoráriumokat várnak hivatásuktól, hanem ellenkezőleg, adnak a nemzetiségeknek különösen gazdasági kulturában az eddiginél jóval többet.

Gazdasági szaktanárokat kellene a nemzetiséglakta vidékekre küldeni, akik az ottlakókkal anyanyelvükön érintkezve, megtanítanák azokat a helyes gazdálkodásra. Tüz-

zön ki a kormány jutalmakat, hogy az arra hivatottak megtanulván a különböző nemzetiségek nyelvét, a kultúra apostolaiként menjenek a nemzetiség lakta vidékekre. Szaporítani kell ily vidékeken a fogyasztási-, hitel- és értékesítő szövetkezeteket, hogy a népet ki lehessen ragadni az áruuzsora és a nemzetiségi bankok karmaiból. Egyszóval adjunk abból a magasabb gazdasági kulturából, amely a magyar vidékeken van a nemzetiségeknek is s a nemzetiségek bizonyára nem lesznek hálátlanok, mert belátják, hogy az izgatóktól semmit sem kapnak, de a magyar államtól megkapják mindazt, amire szükségük van.

Szükség van ezenkívül a nemzetiségi kérdés alapos megoldásához valóban nemzeti földbirtokpolitikára. Mióta sürgetjük már ezt is. Ha bármiféle törvénnyel megkönnyítjük a magyarságnak a földbirtokszerzést, ha a nemzetiségi áradat közé életképes magyar telepítvényeket és középbirtokokat ékelünk be, biztosak lehetünk arról, hogy a magyar fajnak évszázadok óta mutatkozó átalakító ereje ezáltal sem fog bennünket cserbenhagyni és a legveszedelmesebbnek mutatkozó vidékek lakói az emelkedő gazdasági jóléttel párhuzamosan lesznek hivatottak a magyar államnak, a magyar nemzeti eszmének. Azt mi is valljuk, hogy az oroszok a vaskez a nemzetiségi kérdésnek csak ideig-óráig való megoldását hozhatja el, de végleges rendet nem teremt. Adjunk tehát kulturát s részletes-sük anyagi javakban a nemzetiségeket, akkor rövid idő múlva nem lesz nemzetiségi kérdés.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 16.

Beöthy Pál elnök az ülést 11 órakor nyitja meg.

Bemutatja **Farkas Pál** összeférhetlenségi ügyét, amennyiben a mentelmi bizottság nem állapított meg semmi összeférhetlenséget.

Pirkner János bemutatja a pénzügyi biz. jelentését.

Személyes ügy.

Ezután **Székely Ferenc** személyes megtámadtatás címén szólal fel. Az igazságügyi miniszter tegnapi beszédében kifejezte, hogy ha a javaslat büntető expedició a sajtó ellen, úgy azt a koalíciós kormány indította és az előkészítő munkában ő is részt vett. A miniszter úgy állítja be a dolgot, mintha ő (a szóló) azonosítaná magát a sajtójavaslattal.

igazságügyminiszter korábban jelét se adta annak, hogy a reformot napirendre tűzesse, sőt kijelentette, hogy nem is szándékozik a Ház elé vinni azt. Mikor neki be-terjesztették a reformot, kijelentette, hogy el se olvassa, bár kiváló jogászoktól véleményt kért, ő azonban soha se foglalt állást a reform mellett. Kérde tehát az igazságügyminisztert, mily alapon mondta, hogy a szóló a reformot 11-ben még igen, most meg nem tartja szükségesnek. Eseteket hoz fel, hogy ő a felelős szerk. hogyan értelmezte. (Elnök figyelmezteti ez nem tartozik ide. — (Felkiáltások: Hívják be Gerőt) ezután Székely befejezi beszédét, avval, hogy rá sohse bizonyítottak következetlenséget.

Balogh miniszter nem állította soha, hogy Székely azonosította volna magát a reformmal, de ha nem akarta, miért kért 10 szakaszra véleményt? És mivel nem irta rá az aktára, hogy irattárba teendő, ez azt jelenti, hogy foglalkozni kívánt a tárggyal. A felszólított szakemberek is komoly munkát végeztek és Székely csak nem dolgoztatta őket hiába.

ABCUG FARSANG.

Hová lettek azok a régi szép idők, mikor a jogászból egész országra szóló nagy esemény volt, mikor a gyapju egész árát a papa a farsangra volt kénytelen félre tenni, mikor a lányokat a bálból vitték férjhez, az ott bemutatott bájok alapján, mikor az „aranyifjuság” némely lány ellen, apja politikai magatartása miatt bojkottot rendezett s az minden kellemé dacára egész éjjel petrezselymet árult, mikor hogy a híres bárendező Kun-Szent-Mártonban rendezhesse a kotillont, holott még a második négyest Szentesen rendezte, négy lovát hajszolta agyon s ezek dögölve dőltek ki, de ő ott kiáltá ki a „figurák”-at . . . hol vagytok, ti szép idők, melyek miatt uszott el a magyar gentry ősi vagyona s lett öngyilkossá, vagy csak sikkasztóvá anyyi, a bálban férjnek megfogott fiatal uri ember! Eltűntetek, szép idők s lejárt a divatja bilozó vidéki lányoknak.

Az idén teljes nyole hét a farsang, de vajjon lesz-e aki táncoljon rajta? A fővárosban kimegy a divatból a bálozás, a vidék a főváros után igazodik s ott is csakhamar jelszóvá lesz az „Abcug, farsang!” Ha a legfényesebb divatára kereskedések előtt elme-

Következett a napirend:

a sajtójavaslat.

Jármy Béla: Tiltakozik azon vád ellen, hogy obstrukciót folytat az ellenzék. Ez a javaslat a sajtószabadságot koboza el.

Forster A.: Balogh előszoba tudós (derűtség.) Jármy részletesen pontról-pontra mutatja ki a pártpolitika intézkedéseket. (A munkapárt kezd kivonulni.) Az 50 ezer kor. kaució csak arra jó, hogy kiuzsorázzanak olyanokat, kinek hivatásuk van arra, hogy lapot alapítsanak és szerkesszenek.

Balogh kifelé megy, **Förster** utána kiált: kísértal Balogh Tuta

Jármy folytatja, tán patikust és doktort kell tartani a lapoknál, hogy azok kitűzzék, melyik a tiltott szer, melyik hirdetésért kell pénzbüntetés fogházat elszenevedni.

Jármy folytatja kritikáit, majd szünetet kér.

Szünet után **Jármy Béla** folytatta beszédjét, rövidesen be is fejezte azzal, hogy ilyen javaslatot soha el nem fogad. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Huszár Károly a házszabály 220-ik pontjához kér szót.

Kiáltások: A Ház nem határozatképes. Tessék megolvasatni. (A teremben tényleg alig vannak huszonöt.)

Gróf **Lázár István** alelnök hirtelen fel-függeszti az ülést.

A szünet alatt az elnöki esengők megszólalnak s a képviselők a büfféből, az olvasóteremből, a telefonszobákból besietnek, úgy hogy az újra megnyitott ülésen az elnök már megkérdézhette a Házat: Megengedi-e Huszárnak a házszabályhoz való hozzászólást?

— Nem! Nem! — hangzik jobboldalról a felelet.

— Ki következik a szólásban? — kérde az elnök.

— Veszprémy István! — olvassa a jegyző!

— Nincs itt!

— Nem Veszprémy jön, hanem Szabó István, — kiáltanak balról.

— Kérem, a táblán Veszprémy követk-zik.

— Menjünk tovább! — kiabál a jobboldal.

— Szabó István nagyatádi! — olvassa a jegyző.

Szabó István feláll. (Zaj a jobboldalon.)

Szabó István: Egy kis párt nevében szól, nem azért, hogy kitöltse a szónokok lisztáját (Helyeslés a jobboldalon), hanem mert joga van felszólalni.

Darvai Fülöp: Senkise vonja kétségbe.

Szabó István: Reméli, jövőre az ő pártját is több képviselő fogja itt képviselni. Nagy elismeréssel szól az ellenzék magas vitájáról, különösen az ügyvédekről, akikről azt mondják, hogy nagyon is sokan vannak a parlamentben. Most azonban meghajítja előttük a zászlót, csak azt nem érti, hogy miért nem cáfolják meg őket a baloldal ügyvéd-képviselői is? Hiszen van idő, nem kell sietni, behozták a nyolcórás munkaidőt, amit ő nem is kifogásol, hisz ő többet dolgozott életében naponta 8 óránál.

Szól ezután a sajtójavaslatról s azt állítja, hogy a szegényebb osztály ki lesz zárva a sajtó szellemi táplálékából.

Ezután **Szmrecsányi György** képviselő beszél nagy hatással a javaslat ellen. Utána

Polónyi Géza összeférhetlenségi bejelentést akar tenni Beöthy Pál ellen.

Az elnök nem engedi meg, mert a házszabályok szerint csak a napirend megállapítása után adnak erre engedélyt.

Elnök a vitát félbeszakítja és indítványozza, hogy szombaton ne tartson ülést a Ház, hanem hétfőn, amikor a sajtójavaslat tárgyalását tűzzék ki.

A napirendhez

Apponyi Albert gróf szólalt fel. Indítványozza, hogy a házszabályok megvitátását tűzzék ki tárgyalásra.

Balogh miniszter ellenzi.

Rakovszky István ugyanolyan értelembe beszél, mint Apponyi.

Erdélyi Sándor az elnöki napirendhez ragaszkodik.

A Ház az elnök javaslatát elfogadta s ezzel az ülés fél 7-kor véget ért.

gyünk, nem látjuk a kirakatokban a fényes béli ruhákat, nincs a családokban hetekkel előbb az édes és kínos izgatottság, hogy „Mancika bálba megy!”

A mama nem aggódik, hogy sokat fog-e lánykája táncolni, nem kell előre leuzsonnálatni egy csorda fiatal embert, hogy aztán a „lányomat megtáncoltassák ám!” a papának a ficsurok kedvében járni, hogy aztán a fruska egész éjjel mindig forgalomban legyen, nem kell a házastársaknak a költségek miatt hetekig hadi lábban állaniok egymással, nem nagyobb jelzalogkölesönöket, esetleg uzsoraadóságokat fölvenni, esetleg testét-lelkét eladni az ördögnek, csak hogy pénz legyen, akárhonnán, csak pénz, hogy Bözsinek legalább is olyan ruhája legyen, mint a főispáné **Lilijének** s a mama is olyan csipkeruhában terpeszkedik a többi „kárdama” között mint a milliomos Spitzerné, kin félvármegey mánás-családjának ősi ékszere rajta van. A vacsoránál pedig a cigány-primás valahogy másnak ne merje huzni, csak a mi asztalunknak, ha mindjárt a jövő évi repee ára bánja is meg!

Elmultak e régi szép idők . . . Istennek hála! A farsang alatti bilozás már másfél évtized óta ugyanis meghalvott di-

log volt Budapesten. Táncoló fiatal ember nincs már, csak a legalsórangú mulató helyeken. Az előkelő és középosztály ifjai nem táncolnak többé, csak utjabban „tango”-t, mert az botrányosan tisztességtelen. Oly nagy bálókra, hol a családi jegy 50 korona, nemcsak ingyen-jegygyel kellett a táncos ifjakat becsalogatni, de még ellátást is fizetni nekik s a frakk-öltöny kikölesönzési díját. A kishivatalnok fiatal ember nem bírja a költségeket, a vagyonos sokkal blazirtabb hogysem táncolni menjen a bálba. A költségeket mind a lányos szülőknek kell viselniök, ami rengeteg adó s nem áll arányban a nyerhető eredménnyel, a lány elsőszásával egy akárkihez. A bálók el fog-nak mulni észrevétlenül és senki sem fog gyászolni érettek.

A modern kor szelleme egészségesebb irányba indul: a sportok pótolják a levitézlett bálók helyét. Bár nem nagyon lelkesülünk a sport-düh kinövéséért, sokkal jobban szeretjük, egészségesebb voltuk miatt a sportokat, melyeket ugyan szintén lehet igen költségesé tenni, de átlagos költségük meg sem közelíti egy bálidény romboló pusztításait. A téli sportok közül a koresolyázás és szánkázás igen egészséges, ha ez utóbbi nem

HOLLANDY, PAPP ÉS VELICS

1. e. fon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Kaszonyai-ter 7. szám. (Pankolics-telep)

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket rak-táron tartunk. — Jobbművésű butorok javítása és fényezése (a helyszínen is) azonnal jutányos áron eszközölhetik. — Tervekkel és rajzokkal kívánatra díjtalanul szolgálunk

Az albán kérdés újabb bonyodalma.

Jelentés a királynak.

Bécs, jan. 16.

Berchtold gróf külügyminiszter tegnap délután hosszabb kihallgatáson volt a királynál és jelentést tett neki a folyó albán ügyekről. Ugyanebben az ügyben a külügyminiszter a bécsi angol nagykövettel is tanácskozott tegnap délben.

Az albán izgatás.

Páris, jan. 16.

A *Matin* jelenti Konstantinápolyból: Ismét és ismét felmerül az Izzet basa jelöltségéről szóló hír. Albániában titkos népgyűléseket tartottak, amelyen a mohamedáni albánok nagy fanatizmussal csináltak mozgalmat mohamedán vallásu fejedelem érdekében. Azt hiszik, hogy nagy zavargás várható arra az esetre ha Wied herceg bevonul Albániába.

Esszád basa hódít.

Belgrád, jan. 16.

A *Politika* jelenti Okridából: Esszád basa csapatai három napos harc után tökéletesen szétszórták az ideiglenes albán kormány seregét. Esszád basának mintegy 8 ezer embere van Elbasszán előtt, amelynek megvételét minden órában várják.

A görög királyi pár Berlinben.

Aténből jelentik: Zsófia özvegy királyné, valamint György király és felesége ezen a héten Berlinbe utaznak, hogy részt vegyenek Vilmos császár születése napjának ünnepén.

megy át az esztelen virtuskodásba, ami már nem sport, hanem hengegés. Ami Svédországban a hó- és jég sport igazi hazájában, egészséges testgyakorlat és önedzés, az nálunk sűrűn lesz üres hengegés, ok nélkül, kártékonyan. Ettől óvjuk meg testünket és tárcánkat, mert a sportnak ez nem célja.

Nyáron azután a szintén kellemes és testedző sportok egész sorozata ad szórakozást és egészséget. Az evezés, uszás, vitorlázás, gyalogolás, hegymászás, a fürdőzés, szabad levegő élvezete oly sokféle formájában sokkal olcsóbb és egészségesebb mulatság a bálók már meghaladott alakjánál. Aból az összegből, amibe a bálók kerülnek, temérdek sportot lehet egész családnak végezni. Bizonyos, hogy ma a kor haladása egészségesebb irányu, mint a régebbi kor mulatozása, mikor az éltebbek számára csak a kártya és ivás volt az egyedüli szórakozás, ma az amerikai példára az öregebbek is találnak a golf, polo s más játsszal időtöltést, mely a szabad levegő élvezetével jár. Az ifjabbak a kriket, lawn-tennisszel ügyesedve szórakoznak. Erőt, egészséget ad ez mind, olcsó s a vagyont megkiméli. Ne gyászoljuk hát a bálók halálát s a farsang rövidségét soha!

A hat éves háboruskodás.

A Rákóczi-ut aszfaltja.

A Rákóczi-ut és Bemer-tér aszfaltozása a legújabb tengeri kigyója Nagyváradnak. A hat év óta huzódó harc most már csakugyan odajutott, hogy vagy létrejön a békés meg egyezés, vagy perre kerül a dolog; de hosszabb huzavona már ki van zárva.

Az aszfalt mai állapotát mindenki türethetlennel, szerződészerűtlennek tartja, de viszont most már alig lehet a multra vizsztatérni s egyebet követelni, mivel a burkolatot átvette és kifizette a város, minthogy megfelelő állapotba állítja helyre.

Éppen a kérdéses aszfaltburkolat rossz sága teszi köteleességévé Nagyvárad városának, hogy éljen a szerződésben biztosított jogaival s a további 14 évre az aszfalttársaságot bizza meg a fenntartással.

Erre az álláspontra helyezkedett különben tegnap a közlekedési és jogügyi együttes szakbizottság is, midőn javasolja, hogy a fenntartást bizzák a vállalkozó társaságra.

Az együttes bizottsági ülésen Rimler Károly elnöke alatt jelen voltak Komlóssy József, dr Thury László, dr Medvigy Gábor, Schwarz Izidor, Singlary Gyula, dr Moskovits Miklós, dr Thury Kálmán, dr Rezső Mór, Szmazsenka Ernő, dr Dóri István, Tabéry Armin, Rendes Vilmos, Siket Traján, dr Várnai Ferenc, dr Ágoston Péter, Ujlalussy Géza, Kőszeghy József, Hann Lajos és Bige József jegyző.

Rimler Károly elnök üdvözölte a szakbizottság új tagjait. A Rákóczi-uti aszfalt kérdésében ült össze a szakbizottság, mivel ez a kérdés sürgős. Az aszfalttársaság ugyanis kijelentette, hogy az ingyenes fenntartási határidő lejárt s új év után nem vár, hanem a teljesített munkákat számlázza a városnak.

Az ügy előzményei.

Dr Thury László városi főügyész részletesen ismerteti az aszfaltozás kérdését, a pályázat kiírásától a mai napig. A bírói szemle után 1907-ben átvették az aszfaltot és a mukadíját kifizették. Részletesen ismerteti, hogy a legtöbb baj abból keletkezett, mivel az aszfalttársaság a városi villamos vasutat okozza az aszfalt burkolat állandó rossz ságáért, mert az aszfaltot a vassal nem lehet összeházasítani s a sinek alatt az alépitmény is gyenge 1913. év szeptemberében a vállalkozó társaság kérte a burkolat felülvizsgálatát, mivel az ingyenes jótállás lejárt s nyilatkozzék a város, hogy a fenntartást a további 14 évre a társaságra bizza-e, vagy házilag eszközli. — A szépi-szeti szakbizottság megvizsgálta a burkolatot; s úgy találta, hogy az aszfalt helyenként fel van töredezve, különösen a vasuti sinek mellett; a sinek alá erősebb alépitmény szükséges. Az aszfaltburkolat különben szerződészerű. A hiányokat az aszfalttársaság köteles kijavítani. A vasuttársaság részére, a szerződés szerint a város adja a javításhoz szükséges anyagot. Javasolta végül a szakbizottság, hogy a további fenntartással a vállalkozó társaságot bizzák meg.

A város tanácsa fel is hívta a vállalkozó

társaságot a hiányok kijavítására, de ennek a társaság nem tett eleget. A tanács értesítette arról is a társaságot, hogy a hiányok pótlása után nyilatkozik a fenntartásra nézve.

Az ismertetés után dr Thury László indítványozta, hogy a közgyűlésnek ajánlják, miszerint mondja ki, hogy a kocsiut burkolata nincs szerződészerű állapotban; hozza rendbe a vállalat s azután nyilatkozik a törvényhatóság a fenntartás kérdésében; míg szerződészerű állapotban nem lesz, a város nem tartozik a fenntartásért fizetni; végül bírói szemlén állapítsák meg, hogy szerződészerű-e a burkolat.

Rimler Károly teljesen fennállónak tartja a város azon jogát, hogy amikor a fenntartásról határoz, azt is megállapíthassa, hogy milyen állapotban van az aszfalt. Maga a társaság bevallotta, hogy a burkolat nem jó. Ennek a megállapítására most következett be az idő.

Dr Thury László szerint annak megállapítására kell a bírói szemle, hogy a társaság a hat évi jótállási idő alatt eleget tett-e kötelezettségének.

Rendes Vilmos úgy látja, hogy csak a villamos vasut vágányainál rossz a burkolat, mert az alap rossz. Az aszfalttársaság kész a hibákat kijavítani, bírói szemlére tehát szükség nincs. Indítványozza, hogy a városi mérnöki hivatal mutassa ki, hol van szükség javításra.

Dr Thury Kálmán elfogadja a bírói szemlét, mert ők laikusok. A társaság kijelölés nélkül is köteles az egész burkolatot kijavítani. Ha rendben lesz a burkolat, megnézi a szakbizottság. A fenntartást már most ruházzák a társaságra.

Rimler Károly elnök ismerteti a vállalkozók legújabb beadványát, amelyben a javításokat megtagadja, mire Rendes Vilmos visszavonta indítványát.

Nem kell bírói szemle.

Komlóssy József feleslegesnek tartja a bírói szemlét, ha a fenntartást a vállalatra ruházzák, mert akkor mindég köteles a burkolatot jókarban tartani.

Schwarz Izidor is a fenntartás azonnali átadása mellett érvel.

Dr Medvigy Gábor a közönség megnyugtató végett már most szükségesnek tartja, annak eldöntését, hogy kezdettől fogva megfelelő volt-e az aszfalt. A bírói szakvélemény még nem bírói döntés; az lehet helytelen, de a város jogai kétségtelenül fennállanak. A szakbizottság szakértő tagjai mondják meg, jó-e a kérdéses aszfaltburkolat. A laikusok véleménye szerint nem jó. Fontos annak konstataciója, hogy az átvétel megtörtént-e s ki által, mert a szakbizottság hivattott az átvételre. A szakértői bírói szemlét nem tartja szükségesnek. A fenntartás átruházását azonban helyesli.

Siket Traján feltétlenül szükségesnek találja a bírói szemlét, nehogy azt mondják, hogy eltussolták a dolgot.

Szmazsenka Ernő a fenntartásra nézve más vállalkozókat is megkérdezne, hátha olcsóbb ajánlat érkezne a városhoz.

Kőszeghy József ellenzi a szakértői szemlét. Kifejti, hogy csak úgy lehet a bajok segíteni, ha vasbeton alépitményre lesz a villamosvasutnak. A fenntartás átruházását feltétlenül szükségesnek és a város érdekében levőnek tartja.

Dr Várnai Ferenc a bírói szemle szükségességét fejtegeti, míg dr Ágoston Péter,

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készítettnek

Fehér János kötszer gyárában Rákóczi-ut, (Bemer-tér.)

ahol orvosi válasszékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti és betegápolási cikkek.**

Mentőszekrények nagy raktára, múlábak, támgépek, miderek jutányos árban és kitünő kiviteiben készítettnek. Telefon 419

dr. Moskovits Miklós a fentartás mielőbbi átruházása mellett szólaltak fel.

Végül a szakbizottság többsége azon véleményt fogadta el, hogy javasolja, miszerint a fentartással 14 évre a vállalkozókat bízzák meg, a szerződés intézkedése szerint; kimondja a szakbizottság, hogy az aszfaltburkolatot jelenlegi állapotában nem tartja szerződés szerűnek s e tekintetben jogát később érvényesíti; a fentartásért a fizetési kötelezettség a városra nézve akkor lép életbe, amikor a vállalat eleget tesz szerződésbeli kötelezettségének.

Ezzel rövid időre, a jövő havi közgyűlésig, lekerül az aszfalt-ügy a napirendről.

Mágnás Elza gyilkosai.

Tegnap délután félnégy órakor kísérték az Alkotmány-utcai fogházba Turesányi Elza, helyesebben Turesán Emilia gyilkosait: Kóbori Rózsát és Nick Gusztávot. Külön külön hozták őket rab szállító-kocsin, megfelelő kísérettel. A két gyilkost egyenesen a fogház irodájába vezették. Ott vette át őket elismervény mellett a fogház gondnoka. Miután a nacionáléjukat a törzskönyvbe iktatták, mind a kettőt rabruhába öltöztették.

A gyilkosok nagyon meg vannak törve. Különösen Nick Gusztáv, aki minden ízében remegett. Az elvetemült legény, aki hidegvérrel fojtotta meg áldozatát s a holttest mellett töltött egy éjszakát, a fogház küszöbén teljesen elvesztette energiáját s ha a börtönőr nem támogatja, talán össze is roskadt volna. A gyilkosokat magáncellába zárták.

A királyi ügyészség az előzetes letartóztatásra vonatkozó indítványát délelőtt a törvényszék, illetőleg a vizsgálóbíró elé terjesztette, aki a letartóztatást el is rendelte. Nyomban ezután az ügyészség indítványt tett a vizsgálat dolgában. Indítványozta, hogy Kóbori Rózsát ellen gyilkosság és rablás miatt mint főbűntudó s Nick Gusztáv ellen gyilkosság és rablás miatt mint tettes ellen rendeljék el a vizsgálatot. Kóbori Rózsát azonkívül lopással is vádolja az ügyészség. A gyilkos asszony ugyanis még áldozata életében egy boát lopott Turesán Emiliától s ez a kisebbrendű gonoszsága csak most derült ki.

A vizsgálóbíró az ügyési indítvány értelmében határozott. Délben egymás után kísérték a bűnösöket a vizsgálóbíró elé, aki kihirdette nekik a végzést. Mind a ketten megnyugodtak benne. Majd a részletes kihallgatásukra került a sor. Lényegtelen eltéréssel mind a ketten megismételték a rendőrségen tett beismerő vallomásukat.

A horvát pénzügyi egyezmény.

A hivatalos lap közli a Magyarország és Horvát-Szlavon-Dalmátországok között 1906-ban létrejött pénzügyi egyezmény meghosszabbításáról szóló 1914. évi V. törvényeikként szentesített szövegét.

Nincs célja

a pincérek egyesületének.

Az elnök szeretné feloszlatni az egyesületet.

*

Régebben már irtunk a nagyváradai pincéregylet válságáról. Az egyesület sok viharon ment keresztül, megviselte az anyagi krízis. Kétes vállalatokba beavatkozott és súlyos anyagi veszteségek érték, de emellett évről-évre apadt a tagok száma, elaludt teljesen az egyesületi élet, az elnökök s az alelnökök busan merengtek az üres helyiségekben.

Mivel nem látják tovább szükségesnek ilyen formában való fentartását, s mert abszolút lehetetlenség a fekete frakos legényeket csak egyszer is az egyesületbe csalni, tegnap kérték az egyesület feloszlatását.

Az 1873-ik évben megalakított Pincéregylet, melyet néhai Stern Hermann ügyszerzetetével létesítettek, érdeklődés hiányában már nem teljesíti hivatását. A pincéregylet célja volna az alapszabályok szerint a tagok közötti ismerettséget, az összetartást és a jó viszonyt fejleszteni. Főképpen az ingven munkaközvetítés és különféle jótékonyág gyakorlása az egyesületi tagok sorában.

Az egykori alapító intenciója szerint 20—25 évig kitűnően működött az egyesület a kitűzött cél érdekében, de néhány év óta beállott a pártoskodás, torzsalkodás az egyesületi tagok között. A szerzett házat tulterhelték adóssággal, az egyesületi könyvtárát nem látogatja senki. Stern Hermann után Weisz Hermann lett az elnök, még akkor 200 tagon felül voltak pártolói az egyesületnek. Majd Kriszta Sándor elnöksége alatt még 70—80 tagot számláltak az egyesületi tagok.

Benrád Albert elnöksége alatt, már csak 7—12 tag jelentkezett, végül legutóbb Weisz Hermann elnöksége alatt már csak az adóssággal tulterhelt ház, portól belepett egyesületi zászló emlékeztet, hogy volt Nagyváradon valamikor virágzó pincéregylet.

Az egyesület iratait, zászlaját Lefkovits Lajos, a régi pincérek gárdájából való gondnok őrzi. Az egyesület kötelezettséget vállalt a multban, többek között a várossal szemben is, t. i. hogy a pincér szakiskolát évente anyagi támogatásban részesíti. Ez sem történt már az utóbbi években. Perek vannak folyamatban és még lesznek. Helyesebben cselekedhetnének mint ezt Weisz Hermann elnök tegnap a főkapitány előtt kijelentette, hogy ha a nagyváradai pincérek az alapszabályok 41. §-a alapján kimondanák az egyesület teljes feloszlatását, ami által véget vethetnének az egyes funkcionáriusnak okozott fölösleges lóttás futásnak s ezáltal az örökös zaklatástól megkímélnék azokat.

Szén-gáz mérgezés

az izr. szentegylet kórházában

A betegek ápolták az ápolókat.

Az izr. szentegylet Kolozsvári-utcán lévő kórházában izgalmas eset tartja lázban a betegeket és ápolókat. Ha nincs is súlyos kriminális oldala az ügynek, minden esetre érdekes tanúságokat lehet belőle levonni. A kórház vezetősége számára pedig kősz intelem, hogy siessen változtatni a veszélyes helyzeten.

Pár nappal ezelőtt három kitűnő ápolónő, akik egy szobában alszanak élvezetessé akarta tenni szabadnapját.

A szabadnap legszebb befejezése meleg, illatos tea volt, amelyet kedélyes hangulatban fogyasztottak el.

A három ápolónő: Bodó Mihályné, Márkus Eszter és Vadasi Etel. Szobájuk a szuterénben van.

Teázás után alaposan megrakták a kályhát szénnel. Mély álomba merültek, amelyet természetesen a jó tea is elősegített. De elősegítette ezenkívül az a bódító gáz is, amely a rozoga kályhán és a rossz kályhaesővön át ömlött a szobába.

Reggelre erős göresök közt találták a három ápolónőt. Nem bírtak fölkelni, erős főfájásról és szédülésről panaszkodtak. Társnőik doktorért szaladtak és Markovics orvos részesítette első segélyben őket. Megállapították, hogy szén-gáz mérgezés történt. A régi kályha ajtaja nem záródik jól, kinyitott, nagy tömegben ömlött ki rajta a mérges gáz, amely veszélyeztette három ápolónő életét. Ha egy félórával később nyitják rájuk az ajtót, akkor már mind a hárman halottak.

Napokon keresztül erős ápolás alá kellett venni az ápolónőket és ekkor egész megható módon nyilvánult meg a betegek rokonszenve az ápolók iránt. Valamennyi lábbadozó beteg önként ajánlkozott, hogy ápolni fogja a megbetegedett ápolókat. Fölvették a fehér kötényeket és buzgón sürgölődtek-forgolódtak a szenvedő ápolók körül.

De emellett helyettesítették őket a kórtermekben is. A többi betegek nagy meglepetéssel nézték a különös szereposerét, amikor a régi egészséges ápolók helyett befáslizott fejű lábbadozók hozták az orvosságot és alkalmazták az új kötéseket. Persze ők nem tudtak a szuterénben lejátszódott veszélyes teázásról.

A kórház lelkiismeretes és gondos igazgatósága — mint értesültünk — igyekezni fog a régi rossz kályhákat kicserélni.

Leszállítják a kamatlábat.

Bécs, január 16.

(Saját tud.) Kedden az Osztrák-Magyar Bank főtanácsülésén a kamatlábat 5 és fél százalékról 5 százalékra szállítják le.

ORVOSILAG TÖBB SZÁZ ESET BENAJÁNLAV. TELEFON 10-31. □ TELEFON 10-39.

KEPESELEK
ORVOSI KÖTSZERÉSZ ÜZLETE
NAGY-VÁRAD „SAS-PASSAGE“
ATJÁRÓ. Ajánlja saját készítményü

sérvkötőit,
anatómiai sérvkötők,

szuszpenzoriumok, fecskendők és beteg-ápolási cikkeket, u. m. egyenestartók, haskőők, ágytálcák, bidég, amelyek a sérvet állandóan visszatartják, műábrák és üvegtagok, gummi cikkek, haru nyák stb és a még fel nem sorolható cikkek. Külön próbatéren női és férfi kiszolgálásra. :: Óriási nagyraktár. :: Tisztviselők és iparosoknak árendéjny.

Uri fehérnemű, «FOWNES»
keztyű, «Habig» kalap, ere-
deti ANGOL CIPO

egyedüli raktár
Róth M. Utódánál.

HÍREK

Tájékoztató.

- Január 17. A velencei Kath. Kőr teaestélye.
Január 17. A tiszti Kaszinó táncestélye.
Január 17. Felolvasás a városi könyvtárban d. u.
6 órákor.
Január 18. Ujvárosi Takarékpénztár közgyűlése
d. e. 11 órákor.
Január 22. Rendkívüli városi közgyűlés delután
3 órákor.
Január 24. Táncestély a Kaszinóban.
Január 25. Nagyváradi Takarékpénztár közgyű-
lése d. e. 10 órákor.

Tisza a nemzetiségekről. A Pol. Korr. Apponyi Albert gróf tegnapelőtti interpellációjával és Tisza István gróf miniszterelnöknek az arra adott válaszával foglalkozva, azt írja, hogy a miniszterelnök ezuttal is, mint ujévi beszédében kifejtette álláspontját a nemzetiségi kérdésben. Különösen meleg, elismerő szavakat talál a miniszterelnök ez alkalommal arra a tényre, hogy a Magyarországon lakó németek politikai tekintetben teljes harmóniában vannak az ország lakosságának többségét tevő magyarsággal, de ezenkívül az államhoz való alkalmazkodás mellett zavartalanul ápolhatják német nyelvüket és kulturájukat. Épp úgy, mint az erdélyi szászok, a Magyarországon élő németek is, nem külön közjogi, vagy még kevésbé a magyar egységes állam ellen irányuló szeparasztikus egységként lépnek föl abban a biztos tudatban, hogy németiségüknek éppen azzal teszik a legjobb szolgálatot, ha a magyar állampolitika érdekeivel és kívánságaival teljesen és harmónikusan összeolvadnak.

Tisza István gróf ezuttal is az ellenzéki fölfogással szemben a nemzetiségi kérdés megoldását optimizmussal nézi, amelyben az ország jóakaratu polgárságának osztozkodnia kell.

* Az Urak Mária Kongregációja holnap, vasárnap reggel fél nyolckor tartja közös szent áldozását a Szent József intézet kápolnájában.

* Mária Terézia főhercegnő Fiumében. Fiuméből táviratozzák: A Szent István dreadnought ünnepélyes felavatásánál a keresztanyai tisztet végző Mária Terézia főhercegnő ma délelőtt háromnegyed 10 órákor érkezett meg Bécsből. A fiumei pályaudvaron Wickenburg István gróf kormányzó fogadta a fenséges asszonyt és bemutatta neki Haus Antal tengernagyot, Bhemer báró zágrábi hadtestparanesnokot, Barry admirálist, a tengerészeti akadémia paranesnokát, és Dardi Vazul fiumei városi tanácsvezetőt, akikkel a magas vendég pár percig elbeszélgetett. Cercle után a főhercegnő a pompásan feldiszitett előcsarnokon keresztül távozott az állomás épületéből, automobilba ült és a kikötőben horgonyzó Lacroma hadijachtra ment.

* Vetítettkép előadás a Kath. Legényegyletben. Vasárnap, december 18-án d. u. fél 5 órákor a Katakombákról fog előadást tartani Gálly Sándor egyleti igazgató, vetítettképek kíséretében. Beléptidij nincsen.

* Felolvasások a városi könyvtárban. Ma, szombaton delután 6 órákor felolvasás lesz a városi könyvtárban. Az előadást Báthory Ferenc dr fogja tartani „A nomád lappok” címen. Az érdeklődő közönséget az ingyenes előadásra szívesen látja a könyvtár vezetősége.

* Az ujságírók farsangi estélye. Az idei farsang legszenzációsabb eseménye kétségtelenül az ujságírók egyesülete által rendezendő farsangi estély lesz. A rendezőség már eddig oly pompás programot készített, hogy annak minden egyes száma megérdemli, hogy külön-külön foglalkozzunk vele. A teljes program ismertetését egyelőre az ujságírók hétpecesétes titok alatt őrzik. Annyit azonban elárulhatunk, hogy egy szám Diósi Nusinak a váradi közönség becézett primadonnájának van szánva. Nusi tegnap levélben tudatta az ujságírókkal, hogy örömmel vállalkozik a szerepre. Diósi nevét épen csak kikaptuk az idegen szereplők közül, akik között sok fővárosi művész is van képviselve.

* Használ a hatósági mészárszék. Déváról jelentik: A dévai tanács decemberben fölhívta a városi mészárosokat, hogy a hus árát szállítsák le, különben a tanács kénytelen lesz hatósági mészárszéket felállítani. A mészárosok hosszas tanácskozás után elhatározták, hogy a hus árát mérséklék és a marhahus kilóját most egy korona husz fillérért mérik. Nagyváradon nyugodtan fizetünk egy korona negyvenkét fillérért. Nem volna érdemes a tanácsnak itt is megmozdulni.

* Keresi a felesége. Schlasz Salamon cipész, 25 éves, nős, f. hó 9-én Baross-utca 1. számú lakásáról eltűnt. Felesége tegnap bejelentette a rendőrkapitányi hivatalnál, mely szerint kéri köröztetését. Személyleírása: magas termetű, barna bajszú, fekete hosszú télikabátot, csikos nadrágot és zöld kalapot viselt, midőn lakásáról eltávozott.

* A román paktum ellen. Az Erdélyi Közművelődési Egyesület állást foglalt a kormány által a románokkal kötendő paktum ellen s e tárgyban felterjesztést intézett a magyar országgyűléshez. A kulturgylet felterjesztését pártolás céljából megküldötte Nagyvárad város törvényhatóságának.

* Andrassy Marica grófnő halál-ese. Rómából írják: Herceg Lichtenstein János osztrák-magyar tengerészeti attasé felesége, Andrassy Marica grófnő, a ki gróf Andrassy Géza leánya, tegnap Róma mellett, Campagnaban egy rókaavadászon vett részt. Vadászat közben a hercegné leesett a lóról és súlyos kulcsonttörést szenvedett.

* Ingyen telek az internátus céljára. Az Alföldi Magyar Közművelődési Egyesület Nagyváradon középiskolai tanulók részére internátust szándékozik létesíteni s e célra ingyen telket kért a várostól. Többben ajánlották fel telkeiket erre a célra a városnak, de olyan horribilis árért, hogy a megvásárlásról szó sem lehet. Kiss Dávid és társa a Rákóczi-uton levő telkét parcellázni szándékoznak. A város hajlandó a parcellázást engedélyezni, de a nyitandó új utca

összes közműveinek költségeit a parcellázók kötelesek fizetni. Kiss Dávid és társa tegnap beadványt intéztek a városhoz, amelyben kijelentik, hogy 5000 négyszögméter területet hajlandók az internátus céljaira átengedni ingyen, ha a város fedezi az új utca összes közműveinek költségeit.

* Eltűnt óvadékok. Megirtuk, hogy Österreicher József kávéés ellen feljelentést adott be három főpincér óvadéksikkasztás miatt. Tegnap ismét a rendőrségre hurcoltatták és sürgették pénzüik visszafizetését. Mivel ez még most sem történt meg, a rendőrség a legerélyesebb eszközökhöz nyúlt. Azonban Österreicher eget-földet ígért, megmozgatta gazdag rokonait s így nagy nehezen sikerült elodáznia a letartóztatást. Ha rövidesen nem téríti vissza az eltűnt óvadékokat, akkor letartóztatják.

* A bíróság köréből. A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a m. kir. igazságügyminiszter dr Rednik Gábor nagyváradi kir. törvényszéki jegyzőt önálló működési körrel ruházta fel.

* A „Katholikus Népszövetség” balmazújvárosi szervezete január hó 11-én látogatott értekezletet tartott, melyen a debreceni szervezet több tagja is részt vett. Az értekezletet Lukrics Károly plébános nyitotta meg, üdvözlővén a megjelent vendégeket. Az első szónok Kresznerics Gy. Ferenc a debreceni szervezet lelkes igazgatója volt, ki temperamentumus beszédben mutatott rá egyrészt a kath. restauráció eddig elért eredményeire, másrészt meg az ellenséges tábor folytonos térfoglalására, mely mindkét körülmény arra sarkalja a hitőket és hazájukat egyaránt szerető keresztényeket, hogy a krisztusi szellemben való tömörülés és szervezkedés munkájában vállvetett erővel dolgozzunk. Esméinket csak úgy tudjuk diadalra vinni, ha hatalmas szervezet áll rendelkezésünkre. A második előadó Domanek Pál thersianumi prefektus volt, ki alapos és tüzes, szónoki hévvel előadott beszédben mutatott rá a katolikus hit és vallás fonségségére. A beszéd sok szembe könnyt lopott. Az értekezlet a plébános zárószavaival ért véget. A beszédek hatása alatt több új tag jelentkezett és egyuttal megkezdődött a szervezet megerősítésének nagy munkája.

* Szünik a kanyaró. Pár nap előtt megirtuk, hogy a központi járás községeit kanyaróval megfertőzte Nagyvárad városa. Az összes szomszédos községekben ugyanis a kanyaró járványszerűleg lépett fel. Husz, harmine, sőt ötven megbetegülés is fordult elő a községekben. A járási orvos és a kör-orvosok oly nagy buzgalommal és lelkiismeretességgel láttak hozzá a baj orvoslásához, hogy a járvány bámulatos gyorsasággal kezdett apadni. A betegek száma ma már félannyi, mint eddig volt. Legjobban dicséri azonban az orvosok munkáját az, hogy dacára az igen nagymérvű járványnak, haláleset eddig nem fordult elő. Az iskolák még zárva vannak.

* Rejtélyes szolgabíró. A fiumei rendőrség távirati értesítése szerint ott tegnap delután a Bristol-szállóban hirtelen meghalt Bodrogi Tihamér, aki 1871-ben született s nagyváradi szolgabíró volt, egyben kéri a rendőrség Bodrogi közelebbi személyi adatait és a hozzátartozóinak értesítését a halálesetről. Azonnal nyomozni kezdtek a távirati értesítés alapján s megállapították, hogy

Bodrogi Tihamér nevű szolgabíró sem Nagyváradon, sem pedig a vármegyében nincsen. A bejelentési hivatalban Bodrogi család egyáltalán bejelentve nincs. Most a sajtó útján keresik a rejtélyes szolgabíró.

* A Bihar megyei Takarékpénztár igazgatósága megállapította az 1914. december 31-iki mérlegét és tekintélyes összegű tartalékolás eszközése után elhatározta, hogy részvényenként 20 korona osztalék kifizetését fogja a február közepe tájára összehívandó közgyűlésnek javasolni.

* Kinyiták a jégvirágok. Egy sejtelmes éjjel, amikor a csillagok ragyogó fényvel szikráztak az égen, megjelent a nagy ismeretlen művész s szeilemkezekkel fantasztikus virágok hófehéren esillogó domborművü alakjait véste ablakainkra. Miféle ismeretlen világ virágai ezek? Kelet minden pompája rajta van ezeken a csodaalakokon, melyeknek élő mását ember nem látta soha. Mily változatosság a rajzban, melyen pazar változatosságban fonódnak egymáson át a vonalak! A művész sohasem ismétli meg önmagát. Ki fejtette meg e virágok titkát? Mi kényszerítette létrejönni e csodás művészetet? Mi kényszeríti a levegő megfagyott páráit, hogy csodás alakban sorakozzanak ablakainkon? Ki akarta, hogy ez oly szép legyen? Ezekre a kérdésekre senki sem tud megfelelni. A legkisebb dolgokban legnagyobbak látszik az Isten.

* Bozsalyon baj van. A margitai járásban Bozsaly községben tegnap délelőtti kigyuladt Tóth Sándor gazda háza. A lakosság a hideg folytán nem valami nagy ambícióval oltotta a tüzet, úgy hogy a tűz már a szomszédos épületek tetőzetét kezdte nyaldosni. A lakosság indolenciáját látva Cseke Sándor léra pattant és a mieskei esendőrőrsre vágatott, ahol ajtóstól rontván be így kezdte panaszát:

— Bozsalyon baj van, őrmester ur, jöjjen azonnal!

A csendőrség megjelenése után az egész lakosság közreműködött a tűz lokalizálásánál, ami pár órai megfeszített munka után sikerült is. A kár jelentékeny.

Hirdetmény. A Polgári Takarékpénztár és Segélyszövetkezet felszámoló 1911—1913. évi 16-ik évtársulatának befizetései a reá eső osztalékkal együtt folyó hó 16-ától kezdve délután 3-tól 5-ig kifizettetnek. Az igazgatóság.

* Új női zenekar a Koronakávéházban. Ma és mindennap Neszmélyi Izsóné női zenekara 38-ik Rácz Laci kitűnő primás vezetése mellett közreműködnek: Neszmélyi Izsóné harmonium, Neszmélyi Bözsike hegedű és kuplé énekesnő, Cseresnyés Irmuska hegedű és népdal énekesnő, Ringhoffer Mariska szólista, Reinthaler Margit dalosnő, Andikovits Gizella bőgős és Fonyó Tihamér zongoraművész. A zenekar a legújabb új darabokat adja elő u. m. a Nevetőférfi, Katona dolog, a Mozikirály stb. és az összes klasszikus újdonásokat. Szabad bemenet. Kezdeteste 8 órakor Szives pártfogást kér Neszmélyi Izsóné karmesternő.

* Tűz. Tegnap reggel 5 óra tájban a kolozsvári utcai Moskovits Mór és fia szeszgyárának csirázatójának tetőzete meggyuladt. A szomszédban lévő tűzörség és a gyári személyzet elejét vette a tűz tovább terjedésének. A kár kicsi.

x **Sikkes, elegáns** modell kalapjainból visszamaradt szép valaszték, azokat féláron átul árusítom. Gyászkalapokból nagy raktárom van és modell után 4 óra alatt szepen, pedánsan készítek is. Tisztelettel **Ujhelyi Róza** Nagyvárad, Rimanóczy utca Royál-kávéházat szemb n.

* A nagyvárad m. kir. honvéd zenekar ma szombaton a Fekete Sas kávéházban hangversenyt rendez, a következő műsorral: 1. „Exotikus” induló Heinecke. 2. „Szép május” keringő Albert. 3. „Párbaj” nyitány Suppé. 4. Nagy ábránd „A koreai menyasszony” c. ball. Bayer. 5. a) „Te és én” gavott Czibulka. b) „Don Quixote” műinduló Rupperecht. 6. „Erdőben” tréfás egyveleg Strauss. Tartalom: 1. Holdas éjj az erdőben. 2. A természet ébredése. 3. Az erdei kohóban. 4. A posta-kocsi az erdőn megy keresztül. (A postás szerelmi dala.) 5. A vadász és szerelme. (Vadászkürt és fuvola duett. Csók keringő.) 6. Vadász kürtjelek. 7. Egy szerelmes kandur mélabus dala. (Sipola solo, tréfás.) 8. Közeledik a vadászat. Vadász galop. Szünet. 7. Nyitány „Zampa” c. op.-ból Herold. 8. Egyveleg a „Bőregér” c. opt. ből Strauss. 9. „Nagy Bécs” keringő Strauss.

Áruraktár leredukálása folytán
melyen leszállított árak
Kossuth-utca
elején.

Kertész S. Sándor

női divatáru házában.

Eladásra kerülnek a következő cikkek melynek minőségei elsőrendűek.

Kosztüm, ruha és bluz szövetek.

Selymek, bársonyok. Vászna, schiffonok, asztalneműek.

Posztó, szövet, vászon, plüsch, és csipke függönyök. Ágy- és asztal terítők. Szőnyegek. Mosóbarhetek, zephierekéskartonok.

Kész női és férfi fehérneműek
Paplanok. Szőrme árak.

Menyasszonyi kelengyék

Csipkék, himzések, harisnyák és bélésaruk és itt még sok föl nem sorolt árucikkek. Vidékre mintákat míg a raktár tart nagy készséggel küldök.

Telefon az egész vidékre 10-30.

x **Két jégász sétái a városban,** szemben találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhethet be mindenki **Nagy Sándor** férfi divatruha kereskedésében a **Zöldfa-utcan,** passagé-kapu mellett

x **ZOMBOR SÁNDOR** sebész-orvosi műszer-kötszer és testgyógyászati gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle rémsziszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos árban.

* Egy jóforgalmu sütőde lakással együtt átadó betegség miatt, esetleg a ház is eladó. Cim a kiadóban.

x **Ossi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **Több egyszobás lakas kiadó.** Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Ha a választást megsemmisítik.** Mi azért is elmegyünk a **Párisi Bazárba** a **Sas** passagéba és választunk magunknak játékot, ajándéktárgyakat. Béli és farsangi cikkeket.

x **Házyk József** épület- és múlakatos Nagy-Várad, Beöthy Ödön-utca 1. szám. Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a leggyorsabbtól a leediszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegeeselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sirkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev-lap hívásra azonnal megjelenek.

x **Kossuth-utca 2. sz. alatti** volt Szichta-féle üzlethelyiség 1914. május 1-től kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Szöllős-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

x **Január 1914. — Egy új szám!** Ujtítás történt az Aszódi cu-órka üzletébe ugyanis a kinek nem szükséges egész doboz Kugler Gerbeaud cukorka, hanem kimérve akar venni, mai naptól a Csokoládé Király fiók üzlete az Aszódi cégnél — azzal fog kedveskedni vevőinek, hogy éppen úgy mint Budapesten, kisebb mennyiségben is élvezheti a vásárló közönség a Kugler bonbon, budapesti árakkal. Így tehát már 10 dekánként is beszerezhető, valamint 1/8-, 1/4-, 1/2- és 1 kilós dobozokban. Ezen ujtításnak bizonyára örvendezni fog sok sok szép leány. Vigyázat Rákóczi-ut, nem Bémer-téren van az Aszódi-fiók, fő-üzlet Kossuth-utca, II-ik fiók Kert-utca.

* Ingatlan eladás. Nagytelek-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. [Hungária cipőgyár r.t.

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Szichta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

x **Felhívás.** Átköltözködés miatt az összes raktáron levő árukat fél áron alól kiárusítjuk, u. m.: férfi és női ernyők **óriási választékban,** női, férfi és gyermek téli keztük, gallérvédők, női lélekmelegítők, zsebkendők, harisnyák, nyakkendők, férfi és gyermek sapkák, bőr- és aczélárak és egyéb disztárgyak **óriási választékban,** minden elfogadható áron. — Üzletünket február 1-re a Szent László-téri volt Radó-féle helyiségbe helyeztük át. Tisztelettel **KLEIN VILMOS** és TÁRSA.

x **Az E. K. A. R. T.** (Egyesült Kereskedelmi- és Autószállítási Részvény Társaság) helybeli fiókja luxus és teherautókat szállít az összes felszerelési cikkekben **Szilágyi Dezső-utca 6. sz. a.** nagy raktárt tart. **Telefon: 13-21.** A cégnek **Körház utca 6. sz. a.** pedig minden tekintetben megfelelő nyilvános garázs és javítóműhelye van szakszolgálat alatt. **Telefon: 13-52.** Benzin és olaj nagy raktár! A cég felhívja az érdekeltek figyelmét utirányba forduló lámpáira, melyek itt szerezhetők be.

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasított 2 méter és 1 méter 60 cm. hosszúságban Bihar-dobrosd állomáson, legelőbb egy waggonrakomány (cca 4000 drb.) megrendelhető a Polgári Takarékpénztár r. t.-nál Nagyváradon Kossuth-utca 6. szám. **Telefon szám 11—95.**

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x **Erdekében áll**, hogy megrendeléseivel felkeresse *Biró László és Tsa* úri- és papi szabókat. Meglehető olcsó árak. modern szabás, elsőrendű munka *Sal Ferenc* utca 17. Telefon 832 sz.

x **Báli női atiasz cipők** minden színben és fehér bőr cipők 3 koronáért kaphatók, női chevrau vagy boksz cipők 7 kor., férfi chevrau v. boksz cipők 8 kor., fiu boksz cipő 35-39 számig 7 kor., divatos kemény kalap 4 kor., caloslik, téli cipők, fehérműek, uri divatcikkek legolcsóbban beszerezhetők *Feketénél*, *Szent János-utcán*, *Kis Pipa* vendéglő mellett.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076

x **FELHIVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szives figyelmét a most megnyílt **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Mérsékelt árak. *Nagy Sándor-u. 17.*

x **Teljesen újonnan van átala-**
kitva a *Rimanóczy-étterem* Körös-parti helyisége. Gyönyörű délszaki növényekkel van díszítve, pazarul világítva. Minden időben társas összejövetelek, lakodalmak vagy gyűlések alkalmára a n. é. közönség rendelkezésére áll. Elsőrangú magyar és francia konyha, finom borok, kőbányai sörök és előzékeny kiszolgálásról gondoskodik *Fitz Sándor* bérlő.

x **Ingyen javítjuk** a nálunk vásárolt harisnyákat. Állandó nagy raktár kész női, férfi és gyermek harisnyákban. Kötünk, fejünk, rendelés szerint, 24 fillértől kezdve a legfinomabb selyem harisnyáig. **Harisnyakötőde** *Bartos és Társa* (a *Sz. János-szálló*val szemben *Rákóczi-ut. 10.*) És a mi fő „*Bartos harisnyája tartós.*” **Helyi és vidéki telefon-szám 1359.**

x **Erdekében áll mindenkinek pénzt megtakarítani** ha bevásárlást óhajt eszközölni a téli idényre, előbb kereste fel az **Ungerleider Salamon** üzletét *Szent János-utca 4. szám* alatt, a hol férfi, női, gyermek, trikók, lélekmelegítők, szövetek, kesztyűk, harisnyák, kamásnik, továbbá esipkék, szallagok, himzések mélyen leszállított árban beszerezhetők.

Fogak és fogszorot úgy karcolunk mint aranyba fogatva sz. p. adias nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogszorot, hidmuunkat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Varad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

x **Meghódította a hölgyeket** **Mlle JULIETTE** elsőrendű mellfűző különlegességeivel *Színház-utca 4. Adorján palota* (Emke mellett.) Telefon szám 827.

Legszebb ajándék
orvosoknak és ügyvédeknek
egy zománcztábla.

Készíti

Diósy Mihály

Telefon 839.

Telefon 839.

A legszebb
kézimunkák
Tátray cégnél

Rákóczi-ut. 4.

Telefon 783.

„The Roosevelt Schoe“
amerikai cipők
12-50 és 16-50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

MULATSÁG

A Velencei Katholikus Kör tea-estélye. A *Váralja-Velencei Kath. Kör* ma este fényesnek ígérkező táncsal egybekötött zárkórú teaestélyt rendez a *katholikus fiúiskola* helyiségében (*Tempiom-utca 2. szám*) a kör szükségleteinek fedezésére. *Velencén* igen nagy az érdeklődés a mulatság iránt, amely bizonyára minden tekintetben nagyon jól fog sikerülni. Belépődíj nincs, azonban szives adományokat a Kör céljaira szivesen fogadnak. Ételekről, italokról, valamint jó zenéről gondoskodik van. A mulatság este 8 órakor kezdődik.

Felülfizetések. E hó 10-én *Vaskóhn* *Rednik Gábor* képviselő védnöksége alatt nagyszabású tánevigalmat rendezett az ottani ref. egyház. A mulatságon felülfizettek a következők:

Rednik Gábor, *Templeán Dezső*, *dr. Mártoffy Gyula*, *dr. Mandel Viktor* 10-10 korona. *Glatz Antal*, *Orseá János* 8-8 korona. *Blága János*, *Belényesi „Népbank“*, *Gavallér Lajos*, *Klein Ferenc*, *Toma János*, *Popa Constantin* 5-5 korona. *Bród Kálmán*, *Diegel Ditrich*, *Klein Mózes*, *Küllös Lajos*, *Tóth Zsigmond* 4-4 kor. *Ajtai József*, *Békeffy Miklós*, *Bottyán Pál*, *Dávid Kornél*, *Farkaló Péter*, *dr. Friedmann*

József, *Hesz Ágoston*, *Krausz Leó*, *dr. Mihályi Salvator*, *Mayr Gyula*, *Pollitzer Simon*, *Sárkány Jenő*, *Tóth János*, *Török Bálint*, *Zigre Tivadar* 3-3 korona. *Abrahám Balázs*, *Dénes Pál*, *Farkas József*, *Goldberger Béla*, *Koraj Kornél*, *Körner József*, *Lukács József*, *Miklóssy István*, *Non Macsin*, özv. *Nagy Gáborné*, *Orbán Sándor*, *dr. Popescu György*, *Popa Mihály*, *Popovics György*, *Steiner Ottó*, *Szabó József*, *Szakota Tivadar*, *Todán Miklós*, *Tyrla Demeter*, *Várad Ernő*, *Vidikán Traján* 2-2 korona, *Balog I. Béla*, *dr. Balázs Endre*, *Chytil Chyryll*, *Gyürki Gyula*, *Gálos Tibor*, *Bödény László*, *Hahn Elza*, *Kurusz Antal*, *Lakatos Imre*, *Molnár István*, *Muzsai Pál*, *Pulás Gusztáv*, *Sipos Ferenc*, *Szatmári Péter*, *Schmidt Oszkár*, *Zsáh Kornél* 1-1 korona. *Miriner János* 60 fillér. Összesen befolyt 331 kor. 60 fill.

A mai tisztiet. Óriási érdeklődés nyilvánul meg a nagyváradai tiszti Kaszinó mai estélye iránt. Konstatálhatjuk, hogy a tiszti bálak hagyományos híressége egy cseppet sem vesztett régi hírnevéből, nem kopott meg a tisztiet pazar fényessége. Gyönyörű és előkelő közönség fogja megtölteni a *Kereskedelmi Csarnok* díszes nagytermét, a város uri társadalmának elitje találkozik ott ma este és a pazar fényt sugárzó csillárok alatt vig farsangi hangulatban ropják a táncot a párok ma este. Bizonyos, hogy nagyon szép, nagyon fényes farsangi est lesz, mindenki nagyon jól fog mulatni, hogyne, hisz a gavallér katonatisztek rendezik.

SZÍNHÁZ

...
Heti műsor.

Szombat: *Helén vágyai*. Ilya. A mester (Bemutató előadás.)
Vasárnap este: *Katonadolog*.

János vitéz. A színházi pénztárnál már tegnap megindult a kereslet a vasárnap délutáni előadás jegyeiért. A publikum igen meleg érdeklődéssel viseltetik a *János vitéz* vasárnap délutáni előadása iránt, amelyben a címszerepet *Kállay Jolán* fogja játszani.

Katonadolog. Vasárnap este a színházi hét és előreláthatólag az idény slágere lesz műsoron: a *Katonadolog*, amely a maga kedves, frappáns ének- és táncszámaival állandóan nagy közönséget vonz. A *Katonadolog* vasárnap este először kerül kisbérletben színre.

IGAZSÁG SZOIGÁLTATÁS

...
Esküdtek kisorsolása.

A nagyváradai kir. törvényszéken tegnap sorsolták ki a február hó 2-án kezdődő ciklusra az esküdteket, akiknek névsora a következő:

Rendes esküdtek: *Rozsly István*, *dr. Hirschmann Gyula* ügyvéd, *Diósi Lajos* fakereskedő, *Csordás János* földműves *Nagy-szalonta*, ifj. *Kovács Gábor* italmérő *Székelyhíd*, *Fabri Sándor* könyvelő *Székelyhíd*, ifj. *Böszörményi Géza* bankhivatalnok, *Kenyeres*

János nagybérlő Nagyszalonta, Frankó Endre, Mogyorós István takarékpénztári tisztviselő Nagyszalonta, Lenge István földmives Nagyszalonta, Frankó Béla gazdatiszt Tiszaradvány, Menszár Jenő megyei írnok, Löwenstein Zsigmond ügynök, dr. Várady Miklós ügyvéd Székelyhid, Sándor István Biharkeresztes, Tóth Sándor földműves Nagyszalonta, Szlafkay Mihály kisbirtokos Váradszöllős, Kálmánszky Béla pénzügyi tisztviselő, dr. Lenchmann Lipót ügyvéd Margita, dr. Stern Ödön ügyvéd, Bárdos Imre Nagyszalonta, Kucsera Ferenc cipész Nagyszalonta, Bodó Imre földbirtokos Bors, dr. Löwy Mór ügyvéd, dr. Bochkor Mihály jogtanár, Küzdi Kálmán, Grósz Béla bankigazgató Érmihályfalva, Boros Zsigmond kisbirtokos, Gazdag Gyula bankigazgató Berettyóújfalú.

Helyettes esküdtek: Karger Vilmos kereskedő, Fodor Ambrus, Weintraub Mór, Hant Frigyes kereskedő, Gelei János eszmadia, Meisz Lasos, Czeglédi Sándor eszmadia, Pántye Péter kereskedő, Oláh István eszmadia, Lobotka Pál szabó.

A táncmester és a gépész. A múlt téli szezonban Arányi Ármin táncmester vette bérbe a Vigadó nagytermét, ahol táncintézetet nyitott. Bizony az üzlet nem a legjobban ment, hisz tavaly éppen nem volt kedvük táncolni az embereknek. Különösen sokba került a hatalmas terem fűtése és Arányi Ármin nem egyszer adós maradt a fűtés árával. Egyszer azután nem fűtöttek be este, mert ismét nem fizetett. Arányi dühösen lesett a fűtőhelyiségbe, ahol Friedmann Jenő gépésszel találkozott. Heves összeszólalkozásuk volt s a vége az lett, hogy Arányi véres sebekkel került fel a pincéből. A törvényszék Friedmant 14 napi fogházra ítélte. Felebbezés folytán a nagyváradi kir. tábla tegnap tárgyalta az ügyet. A tanúk azt vallották, hogy Friedmann Jenő nem bántotta Arányit, akit a sötét folyosón a vasszerszámok sértettek meg. — Így a tábla felmentő ítéletet hozott.

Csőd. A nagyváradi kir. törvényszék esődbírósága Rozenberg Károly bérkereskedő, berettyóújfalú lakos ellen elrendelte a csődöt. Csődtömegmondnok dr. Elovics Elek ügyvéd, helyettese dr. Bárdos Imre ügyvéd. Bejelentési határidő 1914. február 25.

TÁVIRATOK

Miniszterek Fiumében.

Budapest, jan. 16.

Gróf Tisza báró Hazai és Harkányi miniszterek igen sok képviselő és főrend társaságában este 7 órakor Fiuméba utaztak. Teleszky és Burián miniszterek már ott vannak. A miniszterek az ünnepély után éjjel 12 órakor Zágrábba mennek.

A Szent István dreadnought vízrebocsátása.

Fiume, jan. 16.

(Saját tudósítónktól.) Ma, szombaton lesz a Szent István csatahajó vízrebocsátási ünnepélye. A város ünnepi díszben öltött. Mindenfelé zászlókat lenget a szél, igen

sok idegen katonai és civil előkelőség érkezett az ünnepre.

A belügyi államtitkár.

Budapest, jan. 16.

A Magyarország azt írja, hogy a belügyminiszteri államtitkár Ladik Gusztáv miniszteri tanácsos lesz. Legközelebb hivatalosan is publikálják a kinevezést.

Kossuth állapota.

Budapest, jan. 16.

Kossuth Ferenc állapota a mai napon kielégítő. Igen sokan érdeklődtek a beteg hogyléte iránt.

Antal Gábor temetése.

Komárom, jan. 16.

Antal Gábor ref. szuperintendens temetése délután két órakor ment végbe nagy pompával. A kormányt a temetésen Ilsvai Kálmán miniszteri tanácsos képviselte.

Mágnás Elza és az Operaház énekkara.

Budapest, jan. 16.

(Saját tud.) Hir szerint Huszár Károly képviselő érdekes interpellációt terjeszt a kultuszminiszter elé. Igaz-e az, hogy az Operaház énekkara részt vett Turesányi Elza temetésén és helyesli-e ezt a miniszter?

A hatalmak és az aegai-szigetek.

Róma, jan. 17.

A Giornale d'Italia jelenti Londonból: Franciaország és Oroszország teljesen meg vannak elégedve Anglia előterjesztésével az aegai szigetek kérdésében. A hármasszövetség szintén elfogadta az előterjesztést, úgy hogy a 6 nagyhatalom álláspontja ebben a kérdésben teljesen azonos.

KÖZGAZDASÁG

A nagyváradi Takarékpénztár

67 ik évi közgyűlését tartja meg e hó 25-én d. e. 10 órakor. A közgyűlés legfontosabb tárgya lesz az igazgatóság jelentése az 1913-iki üzleti év eredményéről.

A takarékpénztár most teszi közzé múlt évi mérlegszámait, mely szerint ez évi nyeresége 530051 K 41 fillér. Ez az eredmény fényesen igazolja azt a bizalmat, mely ezen legrégebb és egyik legnagyobb pénzügyintézetünkkel szemben általános.

A Polgári Takarékpénztár záró-

számadása most jelent meg. A mérlegszáma 380080 K 53 fillér nyereséget tüntet fel, amely eredmény arról a helyes és körültekintő vezetésről tesz tanubizonyságot, mely a Polgári Takarékpénztár részére a sikert biztosította.

A szerkesztésért felelős:

Dr. KRÜGER ALADAR.

VIGADÓ

mozgószínház

1914. évi január hó
17-én, ma szombaton:

Grandiózus műsor.

Ámor házassága

Fantasztikus dráma 3 felvonásban,
remek színezésben.

Maxi cipőt gyűjt francia
vigjáték.

SZOMORU SORS

amerikai dráma.

A szőnyeg

bohózat.

Columbia folyó

eredeti felvétel.

A színház fütve van.
Legjobb szellőztetés.

Előadások mindennap d. u. 6 óra-
kor, szombat, vásár- és ünnepnap
d. u. 3 órakor kezdődnek.

Helyárak: Páholy 6 személyre 6 K, I. h.
1 K, II. h. 60 f., III. h. 40 f.

Meghívó.

A Nagyváradi Takarékpénztár

67-ik évi rendes közgyűlését

1914. január 25-én d. e. 10 órakor tartja a saját helyiségében, melyre a tisztelt részvényeseket ezennel meghívja.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése az 1913-ik üzleti év eredményéről.
2. A felügyelőbizottság jelentése az 1913 évi zircszámadások megvizsgálásáról, a mérleg megalapítása, valamint a nyereség felosztása iránti határozat hozatala, és a fententvény megadása.
3. Az alapszabályok 26. és 35. § ai értelmében 7 igazgatósági és 4 felügyelő-bizottsági tag választása 3 évi időtartamra, a 40. §. értelmében 6 kilépő váltóbíró tisztségének betöltése 3 évre, továbbá 1 elhalálozás és 1 lemondás folytán megüresedett váltóbírói tisztség betöltése 2 évi időtartamra.

4. Az igazgatóság jelentése a nyugdíjalap állásáról.
A mérleg eredeti példánya f. hó 17-től az üzleti helyiségben a részvényesek által megtekinthető.

Nagyvárad, 1914. január 16

Az igazgatóság nevében:
HLATKY ENDRE,
elnök.

Kivonat az alapszabályok 15. és 16. §-aiból.

Érvényes határozathozatalára a közgyűlésen legalább 25 olyan részvényesnek kell jelen lennie, kik az alaptőkének legalább 1/4 részét képviselik.

Minden részvényes, aki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőzőleg a társaság pénztárába részvényét, melyet legalább egy héttel előtte saját nevére iratott, szelvényeivel együtt letenni, hol az őt illető szavazat mennyiségéről térítvényt kap.

VAGYON

Mérleg-számla.

TEHER

	K	f	K	f		K	f	K	f
Pénztárkészlet, girószámla az Osztrák Magyar Banknál és postatakarékpenztár			176484	57	Alaptőke			4800000	—
Pénzügyintézeteknél elhelyezett tőke			22477	30	Alapok:				
Váltókölcson			17069325	66	Tartalék alap	511383	72		
Jelzálogkölcson			8634574	09	Jubileumi alap	10000	—		
Törlesztéses jelzálogkölcson			846066	94	Értécsökkenési alap	10000	—		
Adósok folyószámlája			3219204	78	Nyugdíjalap	242461	22	773844	94
Értékpapírok függő kamatokkal*			3048774	92	Betétek könyvecskékre	14613688	30		
Társasági ház			260000	—	„ folyószámlára	168412	52	14782100	82
Ingatlanok			198749	81	Engedményezett jelzálogkölcsonok			2611124	63
Előlegkölcson			60144	44	Hitelezők			2156929	66
Egyéb követelések			8645	03	Visszleszámitolás			7695053	01
Felszerelés teljesen leírva					Betét 10%-os kamatadó			36815	78
Előre fizetett visszleszámitolási és törlesztéses kölcsön kamatok			54917	65	Egyéb tartozások			1513	06
					Előre felvett kamatok			211931	88
					Folyó évi nyereség			530051	41
			33599365	19				33599365	19
*Allampapírokban	1488,743	60							
Záloglevelekben	515,954	—							
Egyéb tőzsdén jegyzett papír	673,160	—							
Helyi értékek	351,098	70							
Függő kamatok	75,418	62							
	3048,774	92							

TARTOZIK

Nyereség- és veszteség-számla.

KÖVETEL

	K	f	K	f		K	f	K	f
Betét kamat			729888	79	Kamatok:				
Betét 10%-os kamatadó			72988	88	Előleg, váltó, jelzálog, törlesztéses és folyószámlai kölcsönök után			2632826	33
Különféle kamatok			874797	96	Értékpapír kamat			148007	02
Tiszti fizetések, üzleti és kezelési költségek			95915	03	Jutalékok és egyéb jövedelmek			32841	90
Adók és illetékek			88888	93	Leirt követelésekből befolyt			8038	16
Előre felvett kamatok			211931	88	Ingatlanok tiszta jövedelme			16030	09
Értékpapírok árfolyamkülönbözete			95430	07					
Leírások			137850	55					
Folyó évi nyereség			530051	41					
			2837743	50				2837743	50

Hofbauer Pál,
vezérigazgató.

Nagyvárad, 1913. december 31-én.

Justh Károly,
cégvezető főkönyvelő.**A Z I G A Z G A T Ó S Á G:****A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:**Hlatky Endre,
igazgatósági elnök.Böszörményi Géza,
Dr Hoványi Gyula,Dr Gyöngyössi István,
Dr Medvigy Gábor.Fényes Manó, Frankó Endre, Dr Hoványi Géza,
Huzella Gyula, Lopussny Gyula, Papp János.

Ha nincs megelegetve szabójával, mert drága vagy rosszul szab vagy nem pontos, szóval bármilyen okból. Keresse fel **DARABONT ÖY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Állami és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradfióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38. Telefonszám 11-38.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott karmantyus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kutyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, működés és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal: Utca- és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szakaszerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

41 YBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.
Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

MEGNYILT! MEGNYILT!

Az
**uj csipke, himzés,
harisnya áruház**
Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olcsón még nem vásárolt. Különböző újdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel

Friedmann Jenő

MEGNYILT! MEGNYILT!

Belepési felhívás.

A Polgári Takarékszövetkezet és Segély-Szövetkezet

Kossuth Lajos-utca 4. szám.

**1914 január 1-én megnyitotta
19-ik évtársulatát**

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszés szerinti számú törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1 kor. fizetendő a szövetkezet pénztárába. **Vidéki tagok a berizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik.** Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért hozameredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és, hogy tagjai hitelének, keresetének és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson

Kölcsönök adatainak:

- a) a heti befizetések $\frac{9}{10}$ része erejéig minden további biztosíték nélkül;
  - b) ingatlanokra;
  - c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
  - d) megfelelő kezesség mellett váltóra, kötelezvényre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétenkint 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetéti könyvecskőjét.
- Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíttatnak. **A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.**

A belépni szándékozók felkéretnek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1913. december hó.

Tisztelettel

„A Polgári takarékszövetkezet és segély-szövetkezet”
igazgatósága.

Szuperfoszfát Telefon 969. sz.
Mütrágya

kapható 50 kilós zsákokban, szőlőföldek, kaszálók és mindennemű veteményeknek földjavítására, 150-200 kilóval 80-100 korona értékű a terménnyelbbl.

Kondor Dezső
cement, cementcső és fedéllemez üzlet.
Nagyvárad, Nagypiacz-tér 1. sz.

Meghívó.

A Magyar Takarékszövetkezet f. hó 26-án d. e. 11 órakor tartja Nagyváradon a Magyar Bank r.-t. tanácstermében (Szent László-tér Sas palota)

VI. évi rendes közgyűlését

melyre a szövetkezet tagjait tisztelettel meghívjuk.

Nagyvárad, 1914. január 17-én.
az igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése.
2. A zárszámadások bemutatása és a 6. évtársulat nyereségének megállapítása.
3. Esetleges indítványok.

**A
jó bornak
nem kell czéger**

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan be rendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitűnő saját termései borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **abonensek naponta felvételnek.**

514-1914 sz.

Hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsa részéről a magánborfogyasztás megváltása végett az egyezségi ajánlatok megtételére határidőül 1914. évi január hó 19, 20 és 21. napjai tuzettek ki.

Felhívtnak tehát mindazon szőlőbirtokok termelői, továbbá magánfogyasztók, kik a borital adót az 1914. évre általán összegben óhajtják megváltani, hogy a fent kitett határidőben a városháza bizottsági termében mindekor délelőtt 9 óratól 12 óráig a kiküldött bizottság elé annyival is inkább jelentkezzenek s a megajánlott összeget készpénzben a kiküldött bizottságnál lefizessék, mivel ezen határidőn túl jelentkezések elfogadtatni nem fognak.

Az általánosozás tárgyában felveendő jegyzőkönyvben foglalt feltételek a magánfeleket azonnal kötelezi, a városházára nézve azonban csakis az esetben lesznek kötelezők, ha azok a nagyvárad m. kir. pénzügyigazgatóság részéről jóváhagyva lesznek.

Nagyvárad város tanácsa, 1914. január 14

Lukács Ödön

adó és pénzügyi tanácsnok.

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság zárszámadása az 1913-ik évről.

TARTOZIK

Mérleg számla.

KÖVETEL

Vagyron	K	f	K	f	Teher	K	f	K	f
Pénzkészlet			132883	63	Részvénytőke:				
Váltó tárcza			6811430	98	20000 drb részvény á K 200			4000000	—
Jelzálog kölcsönök:					Alapok:				
törlesztéses (zálog levél) kölcsönök	1206333	49			rendes tartalék-alap	850000	—		
kamatok kölcsönök	898827	10	2105160	59	külön tartalék-alap	25000	—		
Előlegek értékpapírokra			25208	—	nyugdíj-alap	62679	68	937679	68
Adósok folyószámlában fedezettel			1660557	04	Betétek			2351215	96
Áruosztály			477628	89	Lombard			1302011	78
Értékpapírok és függő kamatai			1688668	—	Visszleszámitolás			2741794	30
Nyugdíjalap értékpapírai			51045	30	Átruházott jelzálog kölcsönök			1719570	66
Ingatlanok:					Fel nem vett osztalékok			2707	—
intézeti ház	286392	97			Előre felvett kamatok			64321	—
egyéb ingatlanok	116938	38	403331	35	Nyereség áthozat 1912. évről	6464	64		
Hátralékos törlesztő részletek (annuitások)			34448	13	Ez idei tiszta nyereség	373615	89	380080	53
Előre fizetett visszleszámitolási és átruházott jelzálog kamatok			42441	—					
Hátralékos kamatok			61578	—					
Felszerelvény			5000	—					
			13499380	91				13499380	91

TARTOZIK

Nyereség és veszteség számla.

KÖVETEL

Veszteség	K	f	K	f	Nyereség	K	f	K	f
Üzletköltség			28598	68	Nyereség áthozat 1912. évről			6464	64
Tiszti fizetések, napibiztosi illetmények			45877	84	Kamat jövedelmek			927879	27
Kamatok, betétek, visszleszámitolás, átruházott jelzálog kölcsönök stb. után			411944	26	Ingatlan jövedelmek			20190	64
Összes adók			74763	09	Jutalékok			36728	21
Leírások			49998	36					
Nyereség áthozat a múlt évről	6464	64							
Ez idei tiszta nyereség	373615	89	380080	53					
			991262	76				991262	76

Nagyvárad, 1913. december 31-én.

Fleischhackker Hugó,
pénztárnok.Szőke Sándor,
cégvezető titkár.Waldmann Ödön,
főkönyvelő.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Dr Kiss Döme,
elnök.Incze Lajos,
Léderer Manó,
id. Moskovits Mór,
Schwartz Márton,Stern Mózes,
Varró Domokos,
Wechsler Adol,
Dr Weisz Márton,Aczél Zsigmond,
vezérigazgató.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Andrényi Gusztáv,
Fried Ignác,
Róz Simon,Székely Sándor,
Szalai József,
Sződényi Nándor.

A Magyar Földrajzi Intézet Világatlása,

130 térképlapja 100 fő- és 220 melléktérképet tartalmaz, névjegyzéke pedig több mint 130.000 helynevet.

A mű 16 füzetben lesz teljes, melyek havonta jelennek meg s 8-8 térképet tartalmaznak. Ez az egyedüli magyar nagy kőiatlasz, mely a művelt közönség minden ilyen atlással szemben tamasztható igényét kielégíti.

Ara a 16 füzetek illusztrált és értékes szöveggel . . . 50 K
Ara a füzetekhez való diszes félbörgyűjtőknek . . . 10 K
Megrendelhető a diszes felbörkötésű kiadás is (megj. 1914. jul.) 60 K

Három koronás havi részletfizetésre is kapható.
Bővebb felvilágosítást, prospektust, mintalapokat stb. küldenek a könyvkereskedők, vagy a kiadó

Magyar Földrajzi Intézet Részvénytársaság

Budapest. V Rudolf-tér (Mar. i. híd, pesti hidfő.)

Kiadó egy csinosan
butorozott

kisszoba,
előszobával,

a III. emeleten, nagyon olcsón,

Szalárdi-utca 9. sz.

Ha tisztán kezelt jó
minőségű és izléses

fűszer és csemegeárutak

előnyösen és jó kiszolgálás mel-
lett óhajt beszerezni, keresse fel

Özv. Kádár Jánosné

elsősorú fűszer és csemege kereskedését,
bor, pezsgő, degyümölcsök és cu orkák nagy
raktára, kávé és tea közvetlen behozal.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1

Értesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-
lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a
közönség rendelkezésére áll. Telefon rende-
lésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csillarak,

évlámpák

állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

Eredeti

Meteor kályhák,

kályhatálcák és ellenzők,

fa- és széntarték,

valódi porosz fűtőszén

bázhoz szállítva 50 K° zsákokban

kímérve 100 K° 4-20 K és 5 K.

Tarsoly és Risztó

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut.